

— PETR JARCHOVSKÝ —
RODINNÁ RADA

mladá fronta

Rodinná rada

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

MLADÁ FRONTA

Petr Jarchovský

Rodinná rada – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

RODINNÁ RADA

— P E T R J A R C H O V S K Ý —
RODINNÁ RADA

mladá fronta

Až dočtete tuto knihu, můžete jí přichystat
nečekanou zápletku. Pošlete ji k dalším čtenářům!
Závěrečný zvrat a dokonalé rozuzlení najdete
na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým
věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí
vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat
nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší
Restorio částku o 20 %.

© Petr Jarchovský 2026
Cover Illustration © Václav Šlajch, 2026

ISBN tištěné verze 978-80-204-6603-7
ISBN e-knihy 978-80-204-6622-8 (1. zveřejnění, 2026) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-204-6623-5 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-204-6610-5 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

KAPITOLA PRVNÍ

1

Takže se posadte a poslouchajte, co všechno se může stát. Ne někde někomu, ale třeba právě vám. Možná si na konci vyprávění řeknete: Tohle by se nám stát nemohlo! Ale hluboko uvnitř budete vědět, že příběh je taky o vás. A budete se ptát jako já: Co jsme vlastně zač? Kde se to v nás bere? Co je to v nás za usazeniny života, které se nakonec vyplaví na povrch? Nedalo se tomu zabránit? Mohli jsme něco udělat jinak?

Manželé Dvořákovi, Helena a Antonín, pocházeli z Blatné v jižních Čechách. Ona, učitelka na obecné škole, on, vyučený soustružník dělnické přípravy. Antonínova máma byla za války v lágru, protože byla komunistka. Po válce si malý Toník slíbil, že se už nikdy žádná okupace jeho vlasti nesmí opakovat a že on ji bude bránit se zbraní v ruce po boku slavný Rudý armády-Osvoboditelky. Ačkoliv byl vyučený soustružník, vystudoval vojenskou školu a stal se vojákem z povolání.

Sloužil na několika místech v republice a taky na Slovensku, kde potkal Helenu, bývalou spolužačku, do které byl zamilovaný už na obecné škole.

Helena dostala na Slovensko umístěnku jako učitelka a působila tu v rámci poválečné vzdělávací výpomoci. Jejich osudové setkání ve vlaku mezi Žilinou a Ružomberkem se stalo rodinným romantickým mýtem. Helena připadala Antonínovi krásná a ztracená. Byla provdaná za Juraje Horváta, kolegu učitele, a měla s ním synka Ivánka. V manželství ale nebyla šťastná, Juraj byl prý slaboch a budižkničemu. (Tenhle pohled na svého otce ovšem Ivan s matkou nesdílel.) Helena v setkání s Antonínem viděla zásah osudu. A také poslední šanci zatáhnout za záchrannou brzdu a vyskočit z rozjetého vlaku. Záhádala o rozvod, Antonín se nechal přeložit zpátky do Čech, s Helenou se oženil a malého Ivánka si osvojil.

Společně pak zakotvili v Novém Městě nad Metují, kde tehdy sídlila vojenská posádka. Antonín, vždycky loajální k režimu, rychle postupoval v armádní hierarchii, až dosáhl hodnosti majora. Jeho žena Helena učila na místní obecné škole lampasácké dětičky. V roce šedesát pět se jim narodil syn Marek a Ivan získal mladšího brášku. Cesta ke světlým zítřkům se zdála být zalita sluncem.

Pak ale v osmašedesátém přišla další okupace Československa. Tentokrát zemi neobsadili němečtí nacisté, ale naši spojenci a bratři: vojska zemí Varšavské smlouvy v čele se Sovětským svazem. Antonínovi se obrátil svět vzhůru nohama. Nedokázal si takový dějinný veletuč vysvětlit, cítil se zrazený a podvedený. A tak, podle jedné verze příběhu, ještě společně

s nějakými oficíry, podepsal petici proti vstupu vojsk Varšavské smlouvy, po které následoval vyhazov z práce a armády.

Rodina se rázem ocitla bez prostředků. Musela opustit služební byt a vystěhovat se do provizoria v místním kempu. Přežívali bez tekoucí vody, topili v kamnech na uhlí a chodili na záchod přes dvůr. A protože Antonín nemohl nikde v okolí sehnat práci, na čas se rozdělili: on si hledal práci v Praze a Helena prozatím zůstávala s dětmi v Novém Městě.

Nakonec Antonín v Praze sehnal místo garážmistra u stavebního podniku v Holešovicích a Helena se s dětmi přistěhovala za ním. Protože si komunisti dali záležet, aby se k vlastnímu bytu jen tak nedostali, bydleli nějaký čas všichni u Antonínovy staré maminky. Nucené soužití bylo obtížné, protože Antonínova matka na Helenu zahlížela. Ivánek měl v domácnosti matky Dvořákové těžké postavení, jelikož byl z prvního, nepovedeného manželství její snachy. Babička, která prošla nacistickým lágrem a zažila všemožné hrůzy od slovenských dozorkyň, Slováky bytostně nesnášela. Pokládala je za zrádce a Ivan pro ni byl poloviční Slovák. Nikdy nepřijala, že si její Toniček vzal „rozvedenou *sajtku* s dítětem nějakého slovenského *dráteníka* na krku“. O šest let starší Ivánek byl přehlížený a babičkou různě ponižovaný, zatímco mladšího, pokrevního syna Marečka hýčkali jako mazánka.

Bratři se od sebe lišili už od útlého dětství. Ivan měl tendenci přibírat na váze, byl to takový nesportovní tloušťík. Rád četl a dobře se učil. Když Helena chtěla, aby se trochu pohyboval, třeba jezdil na kole, on poslušně, ovšem nerad, jezdil na kole. A vždycky se někde vymázl.

Zato mladší syn Marek byl čertí dítě. Hodně pohyblivý, štíhlý, bystrý, pro strach měl uděláno. Když přišel ke Dvořákovým Mikuláš, zatímco tehdy dvanáctiletý Ivan vzorně stál a recitoval básničky, jeho mladší brácha Marek čerta přivázal za ocas k noze stolu. Ivan byl klidnější, poslušnější, Marek divoch.

Ivan vždycky trpěl menší pozorností rodičů. Nevlastní otec se k němu choval hezky, ale nebyl to jeho táta, což mu dávala babička pocítit. Ještě horší ale bylo, že maminka Helena podléhala rodinné atmosféře ovlivňované babičkou a Ivana opomíjela taky: „Ty už jsi velkej, Ivane,“ říkala, „postarej se o sebe sám.“ Zato Marek byl protežované dítě a vyrostl z něj sebevědomý a drzý kluk.

2

Léta plynula, chlapci vyrostli, dospěli a každý si pořídil vlastní rodinu. Babička umřela, pan Dvořák a paní Dvořáková zestárli. Antonín, bývalý voják a pozdější garážmistr, Markův tatínek a Ivanův otčí, si v osmdesáti letech zlomil nohu v krčku a na komplikace po úrazu zemřel také. Zůstala jenom maminka Helena, které je dnes téměř devadesát.

Helena byla vždycky pracovitá. Učila na základní škole, což se na ní podepsalo. Všechno chtěla řídit a všichni ve škole se jí báli. Nedá se říct, že by byla přímo zlá, ale rozhodně

dost přísná. Prostě taková metrnice. Když měla dozor ve školní jídelně, všechny kuchařky jásaly, protože provoz tam skončil o hodinu dřív než normálně. Helena se tyčila nad dětmi a všechny dirigovala: „Novák, kam si to sedáš? Tady si sedni! Jak to, že jsi nesněd’ polívku? No, to by se maminka divila, že ti platí polívku, a ty ji necháš? Ale nevykládej, nevykládej mně, že už nemůžeš. Koukej, jak jsi podvyživenej! Tady to přede mnou sníš!“

Když děti zahlédly její bílou hlavu, protože od určité doby měla úplně bílé vlasy, husté, ne žluté, prostě stříbřitě bílé, na oběd radši nešly. „Je tam Bílá hlava,“ říkaly, „tam nejdeme...“

Ženská to byla energická a zvyklá organizovat život celé rodině. A nejenom rodině, ale každému, kdo jí přišel na oči. Stejně jako ve třídě plné dětí musela mít pravdu a poslední slovo i doma. Diskuse se nepřipouštěly, v rodině byla ona velící důstojník. Přišel jsi na rodinný oběd a ona se tě zeptala, kolik si dáš knedlíků. Odpověděl jsi dva, ale ona řekla: „Tady máš pět.“ Pokusil ses o nějaký odpor, a bylo ti řečeno: „Ale nevykládej, tady máš ještě šestej, přece to nevyhodíme!“

I v pozdějších letech, když už kluci dospěli, bylo patrné, že Helena nadřazuje mladšímu Markovi a Ivana drží zkrátka. Samozřejmě oběma synům kontrolovala a kádrovala partnerky. Spoustu z nich vypudila.

Klukům je dnes padesát a pětadesát, vdova Dvořáková, teď už jí říkejme babička, je učitelka na penzi, bydlí ve vlastním bytě, ale energie a další poplatky spjaté s bytem za ni platí Ivan, který si to jako zazobaný advokát může dovolit. Dnes

žije s manželkou Tamarou a s dětmi Matějem a Denisou z prvního manželství.

Marek, vystudovaný stavař, inženýr geodet a skautský vedoucí, je, jak se říká, holej zadek. Svoji neochotu anebo neschopnost finančně zabezpečit rodinu vydával za hodnotový postoj. Prohlašoval, že v životě jsou důležitější věci než mamon, kupříkladu harmonická rodina a výchova dětí ke správným hodnotám. Zástupcem pána boha na zemi pro něj byl spisovatel a skautský vedoucí Jaroslav Foglar a ideálním konceptem rodiny skautský oddíl. Patrně proto, že měl dominantní matku a ve foglarovkách byly ženské jakousi bílou skvrnou na mapě, si Marek s ženským elementem nikdy moc nevěděl rady. S první ženou, tedy se mnou, má dvě dospělé děti, Vaška a Aničku. V roce 2007 jsme se rozvedli.

Rozvod to byl docela dramatický. Marek nesnesl představu, že by před světem, který si kolem sebe vytvořil a jehož jsem byla součástí, vypadal jako ničema. Potřeboval vytvořit dojem, že ten, kdo v manželství neobstál, jsem byla já. Jako někdo, kdo neuložil potřebný počet bobříků, kdo usnul na hlídce, zabloudil při bojovce, snědl kamarádům cukrovinky, zkrátka někdo, s kým se musí oddíl rozžehnat. Jemu se mně kdysi zželelo, a tak mě začal kultivovat. Ale tenhle pokus hodný Pygmaliona se ukázal být nad jeho síly. Dlouhou dobu si připravoval půdu pro svůj únik, usvědčoval mě ze spousty nedostatečností a neschopnosti zvládat úlohu manželky a matky. Potřeboval k tomu obecenstvo, svědky, kteří by mu dali za pravdu, kteří by s ním souhlasili a ve finále požehnali mému zapuzení.

Dlouhé měsíce jsme tak doma čelili přepjatým demonstracím Markovy „marné“ snahy udržet rodinu pohromadě navzdory „nemožné“ ženě a „neschopné“ matce. Snášeli jsme jeho několikadenní útěky mimo rodinný vigvam za těmi, kteří mu rozumějí, chápou ho a podporují. Že šlo, podobně jako kdysi v mém případě, o jeho obdivovatelky z množiny bývalých frekventantek skautského oddílu, netřeba zdůrazňovat. Marek se stal jakousi mutací Mirka Dušína, Modrovouse, konzumujícího jeden vztah za druhým, a Ahasvera, který proplovává přístavy partnerek a vrací se pro radu a rozhřešení k výchozím bodům svého bloudění. Rozpadu naší rodiny logicky předcházelo mé vypuzení z prostředí suplujícího amalgámu skautského oddílu, což bylo obzvlášť zraňující. Většina mých kamarádek s bizarními oddílovými přezdívkami jako Pudlík, Kolčava anebo Mauglí následovala Marka. V průběhu následujících let se pak vystřídaly v úloze jeho partnerek.

Když konečně došlo k rozvodu, Marek u soudu se slzami v očích přednesl měsíce pečlivě vytvářený seznam mých selhání a pochybení. Aby prokázal, že i přesto chce pro naše dospívající děti, Vaška a Aničku, zachránit rodinné vazby, navrhl systém střídavé péče. A především se uvolil, že nám velkoryse přenechá třípokojový byt, který je psaný na něj, sám si sbalí jen skromný kufřík a odjede ve svém ojetém renaultu bydlet s někým, kdo mu poskytne kýžené zázemí. Nešlo ovšem o *teepee*, ale o Pudlíkův komfortní byt po rodičích v Podolí, dodávám já.

3

Babička Helena tedy ovdověla a oba bratři, Ivan i Marek, vidí, že na sebeobsahu už nestačí. Ivan nabízí, aby šla bydlet k němu, do nově postaveného domu kousek za Prahou, v Dobřichovicích, kde zařídil samostatnou bytovou jednotku. Babička to však tvrdošíjně odmítá. Chce být svou paní, ačkoliv už svou paní být nedokáže, protože je závislá na pomoci ostatních. A taky se nechce vzdálit Markovi a *vlastním* vnoučatům, jak zdůrazňuje. Nezvádne si sama uvařit, takže jí synové jídlo nosí buď čerstvé, nebo chlazené, a ohřívají ho v mikrovlnce.

Babička bazíruje na tom, že si zorganizuje svůj život, jak sama uzná za vhodné, a trvá na tom, že bude bydlet ve svém bytě, kde žila celý život s dědou Antonínem. V rodině se řeší, jak vymyslet, aby si babička dala říct a uvědomila si, že dřív nebo později ji stěhování stejně nemine.

Zatím se ale hledá řešení, které povede k tomu, že se o babičku bude někdo trvale starat a bude v dosahu čtyřiaadvacet hodin denně. Domluva rodinné rady zní tak, že se u babičky budou synové střídat. Přinesou jí jídlo, dohlédnou, aby brala léky, aby bylo poklizené, vypráno a zalité kytky. Kluci se v péči budou střídat po týdnu.

Jednou týdně tam také dochází uklízečka. Tu babička brzy osočí, že krade, takže ji záhy vypudí a musí se shánět nová. Chodí tam i paní z pečovatelské služby, která jí ohřeje jídlo a postará se o hygienu. Čímž v babičce vzniká falešný dojem, že vlastně na všechno docela stačí, a není tudíž důvod, aby přemýšlela o jiném řešení.

Mezi Markem a Ivanem vznikají při péči o babičku spory, protože mají každý jinou povahu. Starší Ivan má velmi dobrý vztah k jídlu, čímž si prokazatelně kompenzuje ústrky z dětství. Dokazuje tím rodině svůj vysoký společenský status. A jak by rád jedl sám, tak krmí i svoji téměř devadesátiletou maminku. To znamená, že v době, kdy má Ivan službu, je babiččina lednice narvaná jídlem. Ale nejde jenom o karton jogurtů a pět kilo ovoce, ale třeba o plechovky s vepřovým masem a játrovou paštikou nebo různé luxusní šunky a sýry. Babička si samozřejmě sama plechovku s vepřovým masem neotevře. Studené maso, i kdyby konzervu otevřela, nebude jíst a ušlechtilé plísňe na gorgonzole se štítí.

Marek Ivana nabádá, ať nenosí babičce jídlo, které není schopná užít.

Říká: „Ivane, nedávej banány do lednice, banány do lednice nepatří, kazej se tam a shnijou...“

„Naopak,“ namítá Ivan, „banány v chladu přestávají zrát a zakonzervují se!“ A dál tvrdošíjně klade ovoce do lednice.

Marek říká Ivanovi: „Prosím tě, nedávej babičce dvacet jogurtů, protože ona jich pak přes den sní osm, ale už nesní žádné normální jídlo. Nech jí tam jogurty dva, abychom měli přehled, co sní, a aby byla větší pravděpodobnost, že běžný, ohřátý jídlo, sní taky. Aby byla nutričně zajištěna.“

Ivan na to neslyší, ať už je důvod jakýkoli. Jedním z nich určitě je jeho pracovní vytíženost. A druhý, že je pozoruhodně nepraktický. Dalším, možná nejzásadnějším z důvodů ovšem je, že teprve teď, v šedesáti letech, v sobě konečně našel sílu vzdorovat a vrací Markovi všechno rodičovské protežování z dětství.

Takže najednou Ivan prohlašuje: „Mně nebude Mareček poroučet, mně nebude nic diktovat! Já budu dělat všechno, jak chci já!“ Některé jeho počínání však babičce prokazatelně škodí. Třeba v tom, že si nebere pravidelně léky, protože Ivan nedohlédne na to, aby je užívala.

A tak se Marek staví na odpor. Jeho opatření jsou objektivně praktická: aby babička byla opravdu rozumně zajištěná, aby jedla pestře a přiměřeně, zároveň aby v lednici měla něco na výběr, aby určitě brala pravidelně léky. Ivan má tendenci medikamenty bagatelizovat s tím, že většina léků jsou stejně různé potravinové doplňky a vitaminy, a když je prostě babička dva dny neužívá, nic zvláštního se nestane.

Podstatné je, že *jisté* léky pouhými vitaminy *nejdou* a jsou to takříkajíc život udržující přípravky. Ukazuje se, že když babička takové léky dva dny neužívá, je podstatně zmatenější a utlumenější. Nebo třeba nespí a má pocit, že jí v noci někdo chodí po bytě. Tak volá policii. Nebo sedmdesátkrát za den zavolá některému z příbuzných a dožaduje se pomoci: ať tam přijde zapnout televizi, vypnout topení nebo něco podobného. Vzhledem k tomu, že tyto situace odpovídají dnům, kdy babička vynechá léky, Marek se snaží vyvíjet na Ivana tlak, aby přijali společná opatření, která zajistí, že jejich matka bude brát léky pravidelně. Marek se zkrátka snaží Ivanovi vnutit svoji metodu péče o ni, ovšem činí tak nátlakovým způsobem. Jeho postupy jsou užitečné, nicméně Ivan si řeší ústrky z dětství a dětinsky vzdoruje. Trvá na tom, že věci budou tak, jak chce on, a Marek trvá na tom, že věci budou po jeho. Svár v rodině začíná doutnat.

4

Začalo to tak, že někdo, už nevím kdo, založil rodinný chat na WhatsAppu. Tady si členové rodiny předávají informace stran péče o babičku.

Marek třeba ohlásí: „Dneska nemůžu za babičkou přijít, můžete jí někdo dát léky a ohřát jídlo?“

A někdo z rodiny, třeba já, odpoví: „Jo, já můžu, přinesu a ohřeju jídlo.“

Jindy napíše třeba náš Vašek: „Jdu s babičkou na procházku.“

Zkrátka zdánlivě praktická, šikovná věc.

Ale chat začal čím dál víc sloužit tomu, aby tam Marek vysvětloval Ivanovi, co nemá dělat a co dělat má, a to na očích všem z rodiny. A jakkoliv jsou jeho výtky racionální, jsou zároveň netaktní a, jak se ukazuje, netaktické. Marek volí dlouhé, mentorující litanie a „rodičovský“ tón oddílového vedoucího. Jeho vzkazy se hemží obraty jako „pokud – tak“. Výrazy, které volí, když nedosáhne svého, jsou čím dál tím tvrdší, výhrůžnější a nevhodnější. Ve výsledku jsou zcela kontraproduktivní, protože Ivan se víc a víc nasírá a vzdoruje Markovi bez ohledu na babičku. A to především kvůli ztrátě důstojnosti, protože do chatu mají přístup čtyři děti obou bratrů: od Ivana dospívající adoptivní syn Matěj a dcera Denisa, od Marka už dospělí Vašek a Anička, kteří mají vlastní rodiny a malé děti. Dál sem vidí Ivanova manželka Tamara a samozřejmě já, Markova bývalá manželka, Vaškova a Aniččina máma, jelikož se taky podílím na péči o babičku, což, přiznávám, je vzhledem k její

úloze v rozpadu našeho manželství pozoruhodné. Souvisí to s mojí povahou samaritánky. S tím, že mi pomstychtivost vůči staré a nemohoucí ženské, jakkoli mi třeba v minulosti ublížila, připadá ubohá. Ale to nechme stranou...

Publikum k argumentačním soubojům bratrů je tedy početné. Názorové přestřelky mezi nimi jsou nevhodné hlavně proto, že se Ivanovy děti na společném chatu dočtou, že je jejich otec úplný blbec a chová se dětinsky. Tomu se vzpírají i naše děti. Upozorňují otce, že takhle by se s bratrem před jeho vlastní rodinou bavit neměl, protože tím shazuje jeho otcovskou autoritu. A notabene, že to celé nikam nevede.

Marek třeba napíše do chatu: „V neděli jsem přebíral službu u maminky. A byl jsem v šoku! V bytě byl nepořádek, nádobí neumytý, na zemi rozšlapaná nějaká marmeláda, lednice přecpaná. Šest balení šunky, byť ‚té nejvyšší jakosti‘, dávno po expiraci, takže prokazatelně jedovatých. V kastrolech rozjedaná čtyři jídla, ze kterých babička snědla jenom maso a přílohy nechala hnít. Lednice páchla po zkvašeném zelí jako ruská zemljanka. Nedivím se, že se ho babička nedotkla, neboť všichni dobře víme, že babičku zelí nadýmá. Léky jsem zase našel zastrkané pod ubrusem na stole.“

Ivan odpoví: „To, že by zelí babičku nadýmalo, slyším poprvé. Já se snažím, aby měla maminka dostatek kvalitní stravy. Šunku normálně jí, nechápu, proč by ji najednou nesnědla, a protestuju proti tvrzení, že byla prošlá. Já nekritizuji stravu, kterou přinášíš mamince ty, ač bych kolikrát jistě mohl (rybí pomazánka? jako vážně?), a tak důrazně žádám o totéž i Tebe. Námitka se zamítá jako irelevantní, nepravdivá a zkreslená.“

Marek pokračuje: „Lednici jsem odmrázil a pomocí osobně zakoupených saponátů vyčistil a zbavil zápachu. Zkažené a prošlé potraviny jsem vyhodil do popelnice. Hele, Ivane, krm si babičku, jak chceš, ale když nastupuju do služby já, chci, aby tady nebyly nadbytečný potraviny nakoupený ve slevách a různých zvýhodněných prodejích, a tudíž často prošlý a zkažený. Jde o babiččino zdraví, je to tak obtížné pochopit?“

Ivan replikuje: „Já, jak je Ti jistě známo, nenakupuji ve slevách. Tak činí v naší rodině ti, kdo si nemohou dovolit kupovat kvalitní zboží, a tudíž se musí oprávněně obávat o jakost potravin. Jejich obsesi z otravy botulotoxiny dokážu pochopit, ne však vůči potravinám, které babičce vybírám já, respektive moje nadmíru pozorná a opatrná žena.“

To je ovšem voda na Markův mlýn: „Všem je samozřejmě známo, že nakupuješ potraviny ty sám, v Makru, ve velkém a do zásoby. Tamaru používáš jako živý štít. Koupil jsi v akci deset balení šunky, o jejíž ‚nejvyšší jakosti‘ nesvědčila šedavá, perleťově opalizující barva ani zamřelý odér. Děláš to z důvodů chorobné šetrnosti, což je eufemismus pro lakotu. Zrající sýry nakoupené v akci mi přišly samy naproti a plíseň na nich vskutku nebyla ušlechtilá. Rovněž tak ‚přátelské bakterie‘ inzervované na jogurtech dávno přezbrojily v účinnou biologickou zbraň. Nakoupils je před měsícem, uložil do mrazáku, nosíš je babičce a my nemáme kontrolu, kdys je vyndal. Důkazem je datum spotřeby dávno po expiraci, viz fotografie. Tolik k důkaznímu šetření.“

A Ivan: „Chceš říct, žeš vyhodil naprosto nezávadné potraviny, které jsem nakoupil za svoje peníze?“

A Marek: „Přesně tak. V zájmu zdraví naší maminky. Připojuji seznam potravin expedovaných z lednice do kontejneru na směsný odpad.“

Následuje výhrůžně defenzivní závěr napadené strany: Protože je jasné, že protestovat nemá význam, nechávám napříště zásobování na tobě.

Po následné telefonické výměně názorů mezi Markem a dětmi a apelaci na to, aby Marek věc nehrotil, odepíše Marek Ivanovi podle jeho názoru asertivní repliku, která začíná zdánlivě zklidňujícím tónem, končí však skrytým bodnutím: „Ivane, prosím tě, dělej si to, jak chceš, ve ‚svých týdnech‘. A já to budu dělat ve ‚svých týdnech‘, jak uznám za vhodné. Ty si nos ve svých týdnech prošle potraviny a já je ve svých týdnech zkontroluji a včas zlikviduji.“

Což samozřejmě iniciuje reakci: „Jaký, sakra, ‚tvůj týden‘? Žádný ‚tvůj týden‘ neexistuje!“

Následuje lakonické: „Dohodli jsme se jasně na týdenní periodicitě služeb.“

Chvilí chat oněmí. Někdy na pár minut, jindy na půl dne. Nikdo neví, co se bude dít a jaké závěry Ivan z věci vyvodí. Marek si představuje, že probíhá válečná porada s Tamarou, kterou staví do role Lady Macbeth, zatímco já se přikláním k verzi, že má pracovní jednání s klienty a nemá čas řešit zbytečné zacyklené hádky ohledně žvance.

Ale pak si přečteme: „O žádný dohodě nevím a tady tu stupidní periodicitu ruším! Při mém pracovním vytížení u soudu je nějaká pravidelnost vyloučená. Návštěvy u babičky musím podřizovat dynamice mé práce, ne naopak. Možná že je to pro

někoho s nulovým pracovním vytížením těžko pochopitelné, ale to si přeberte sami. A Marku: jestli na můj způsob péče nepřistoupíš, já se o babičku přestávám starat! Nemám na to nervy. Já babičce nabídl komfortní bydlení u sebe v domě, které by všechno řešilo, ale které na Váš společný a koordinovaný nátlak odmítla, takže já jsem z obliga!“

Marek u svého mobilu provede salto, načež odpovídá dělnými větami, které zuřivě odklikává: „O jakém nátlaku mluvíš?!“

„Šlo o babiččino svobodné rozhodnutí!“

„Je pro tebe tak těžký pochopit, že chce dožít ve svém bytě, ve kterém prožila s tátou celý život a na který je zvyklá??“

„Ten, kdo na ni vyvíjel nátlak, jsi byl naopak Ty a ona Tvoji nabídku s díky odmítla. Neznámého prostředí se bojí a Ty jsi jediný z rodiny, kdo to odmítá pochopit, jelikož tvoje schopnost empatie se limitně blíží nule. Proč, je nám všem ovšem jasné!“

Chat utichne.

5

Po takové přestřelce obvykle následuje rodinná rada, kterou Marek operativně svolá. Odehrává se na neutrální půdě, tudíž v mém stísněném bytě za asistence koček a psa. Pokud naše děti, Vašek s Aničkou, můžou, dostaví se, aby tátovi promluvíly do duše a korigovaly jeho výpady vůči Ivanovi.

Nabádají ho:

„Je ti jasný, tati, že tohle k ničemu nevede?“

„Nakonec se o babičku budeme starat jenom my a Ivan bude hrát uraženého.“

„Strejda dosáhl stavu ‚máte, co jste chtěli‘. O to mu přesně jde.“

„Střílíš se do vlastní nohy, tati, to je ti asi jasný...“

A Marek namítá: „Já vám řeknu, co to je. Je to od něj rafinovanéj a promyšleněj nátlak, kterej má babičku přesvědčit, aby si uvědomila, jaký to je, zůstat sama, bez pomoci, nemožná, ve špíně a o hladu. A má nám připomínat, že on jí poskytl velkorysou nabídku, aby bydlela v jeho nový, přepychový vile. Chce ji motivovat, aby přemýšlela nad svojí situací a přijala jeho nabídku.“

„Což by ovšem leccos řešilo, v tom má Ivan pravdu,“ poznamenám já, která chovám na klíně Aniččina malého Beníka, aby se nebál, jak se všichni překřikujeme, a neplakal nad námi.

„Babička na něco takovýho nikdy nepřistoupí,“ namítne Marek.

„Proč?“ ptají se naše rozumné děti.

„Především proto, že se babička nesnáší s Tamarou. Její děti nepovažuje za rovný vám, které jste vzešly z řádného manželství...“

„Byť již neexistujícího...“, doplním tiše.

„Nicméně byly jste počaty v legitimním svazku, což je u babičky rozhodující.“

Že ten svazek pomáhala babička rozklížit coby nesnesitelná stíhačka, si nechám pro sebe. Na to, aby rozbíjela vztah Ivana a Tamary, už jí dnes nezbývají síly, nicméně vzorce chování a mentální nastavení na stará kolena nezměníš. Jakákoli žena v jejím okolí je vnímaná jako nekalá konkurence.

„Tak proč strejdovi teta Tamara tu nabídku s bydlením s tchyní povolila?“ zeptá se Anča a jde ohřát Beníkovi kašičku.

„Tamara je osoba velice racionální,“ řeknu já.

„Dalo by se říct chladně kalkuluující. Taková studená kalkulačka to je,“ zavrčí Marek.

„Ona si jen uvědomuje, že je velice dobře zajištěná svazkem s Ivanem. On je bohatej a zavedenej právník...“

„Je to šizuňk, kterej se neštítí ničeho,“ opraví mě Marek. „Vzpomeňte si na kauzu s kapříky!“

Jeden Ivanův klient stíhaný v korupční kauze používal kódovaného jazyka, kdy označoval úplatky jako „kapry“. „Kapříci už připlavali... Kdo nakrmí kapříky? Kolik kapříků je v podběráku?“ A Ivan jako zavedený advokát tvrdil do médií, aniž hnul brvou, že jde o vánoční dárky od rybářů...

„A přesto Tamara kupuje věci ve slevách a cpe je do mrazáku?“ diví se Anča a strká lžičkou Beníkovi do jeho kapří tlamičky kaši.

„Ona ale není z chudejch poměrů,“ řekne Vašek, volič Pirátů se srdcem nalevo.

„Každopádně ze sebe dělá milostpaní.“

„Především má počínajícího parkinsona,“ upozorním já. „A všimla jsem si, že vlivem téhle nemoci hodně zlidštěla. Tamara nikdy nebude v projevu nějak vřelá, ale střechýly, co z ní vždycky trčely na všechny strany, vlivem diagnózy roztály. Uvědomuje si, jak je pro ni rodinné zázemí, které sama nikdy nepoznala, důležité. V posledních letech je velice zdvořilá a drží se zpátky, už kvůli svým dětem. I když je jasné, že naši babičku s její povahou ráda mít nemůže, ctí ji jako matku svého muže. A tak je ochotná se nějak účastnit péče o ni.“

„Kupuje babičce třeba oblečení, fakt vkusný, hezký,“ souhlasí Anča.

Na to zavrčí Marek: „Ale hovnajs! Jde jim o ten kvartýr.“

„O babiččin byt?“

„Samozřejmě.“

„Proč, když bydlej v nový vile?“

Marek vyskočí, až sebou Beník cukne a ublinkne si: „Právě proto! Brácha se zadlužil, protože přepálil rozpočet toho svého baráku. Bazén, sauna a na pozemku green s patovací jamkou! Potřebuje babiččin byt prodat, aby zalepil dluhy, to je jasný! Tamara se sice tváří jako tolerance sama, ale jako účetní umí velice dobře počítat. Máma k ní nikdy nenajde cestu, protože ji má přečtenou. Povýšenost z ní přímo cáká! Jako když přijde do salonu někdo z lidu a šlechta nad ním ohrnuje nos. Babička něco řekne a ona jen zdvihne obočí. Nebo si odkašle. O to

víc babička trvá na tom, že si všechno bude dělat po svém a nepotřebuje pomoc od nějaký princezny!“

„A kdo by se tam u nich o babičku staral?“ ptá se Vašek.
„Zaplatili by pečovatelku?“

„Tamara bude sama potřebovat pečovatelku. Až se její nemoc rozvine, dokonce čtyřicetihodinovou péči,“ řeknu já.
„Takže je myšleno i na ubytování pro pečovatelku, a tudíž ji může teď poskytovat i babičce. Zároveň nebude pro Ivana tak těžké jezdit přes celou Prahu zkontrolovat, jestli si babička vzala léky, ale bude ji mít v baráku. Tamara mi řekla, že samozřejmě není její životní sen, aby tam s nimi babička bydlela, ale je to prostě jednou matka jejího muže a takové řešení mu usnadňuje život. A že ona to samozřejmě bude akceptovat a bude nápomocná.“

„Cha!“

„Co: ,cha‘?“

„Jsou rafinovaný.“

„Možná, ale...“

Marek mi skočí do řeči a debatu rázně uzavře: „Nicméně tohle všechno babička odmítla, a tím je to ložený.“

Chvilí je ticho, do kterého prská jenom Beník.

Pak se ozve Anča: „Jak chceme mít přehled o tom, jestli se o sebe babička postará? Jestli jí nehrozí nebezpečí, nepotřebuje akutní pomoc? Přece se u ní nebudeme střídat jenom my? Každě máme rodinu... A práci...“

A tak se rodinná rada usnesla, že by bylo vhodné instalovat do babiččina bytu bezpečnostní kamery. Protože se dělo, že když se babičce telefonovalo, nebrala telefon a nikdo nevěděl,

co se děje. Takže vždycky někdo musel kopnout do vrtule a jet se na ni podívat.

Nebo jsme se babičky zeptali telefonicky: „Maminko, měla jsi léky?“ A ona: „Já nevím, myslím, že jo, nebo ne, já nevím...“ Takhle to dál pokračovat nemohlo. To nám bylo jasné.

Chvilí je ticho a pak se ozve Vašek, profesí kameraman: „Měl bych nápad...“

6

Takže jedna kamera je nainstalovaná na monitorování léků, které jsme rozdělili do dávkovače, aby bylo jasné, jestli si je vzala. Druhá kamera pak v obýváku, další na chodbě proti dveřím a poslední v ložnici. Kamery pořizují záznam, který se ukládá do počítače a jde si ho zpětně pustit. Můžeme se podívat, co se dělo třeba před dvěma dny. Jestli uklízečka přišla, uklidila, jestli pečovatelka opravdu podala babičce léky. Samozřejmě se vše muselo řešit s pečovatelkami a uklízečkami, zda jsou ochotné pod takovým dohledem pracovat. Pochopila to pečovatelská služba i paní uklízečka, takže dobrý...

Celá rodina si říkala, že to bude důkaz i proti babiččiným stále čtenějším paranoiím, jimž propadala: že ji někdo okrádá, šikanuje anebo ji nenavštěvuje, když má. Čím dál tím víc jí vynechává krátkodobá paměť, takže se stane, že třeba některému z vnoučat dá porcelánovou polévkovou mísu, památeční,

zapomene na to a myslí si, že ji někdo ukradl. Teď se dá babičce dokázat, že když tam uklízečka byla, nic neodnesla. Že tenhle důkazní nástroj babičku stejně nepřesvědčí, je věc jiná. „Někdo přece může odnést mísu mimo záběr, když o kameře ví,“ tvrdí. Je pozoruhodné, jaké argumenty – navzdory paměťovým výpadkům – dokáže nacházet, aby svá tvrzení podložila. Třeba si myslí, že jí chybějí péřové deky, o kterých rodina tvrdí, že tam stále někde musí být. A že z bytu mizí to či ono. Pravda je, že v domácnosti věcí opravdu poněkud ubylo...

„Možná jenom zapoměla, komu je dala.“

„Anebo je někdo z rodiny odnáší a nepřizná to?“

„Počkej, tati, co tím chceš říct? Že někdo z nás babičku tajně okrádá? To si vážně myslíš?“

„Proč z nás? Třeba to babička vnutí sousedce a pak na to zapomene...“

„Mně třeba pořád něco cpe, jakože pro vnoučata, já si to samozřejmě nevezmu, a ona pak naříká, že chce vnoučkům něco dát, ale že nemůže chodit na nákupy a že je z toho zoufalá,“ řekne Anička.

„A ty si to vezmeš?“

„Samozřejmě že ne!“

„Můžete vyloučit Ivana?“ zeptá se Marek.

„To je blbost...“

„Dokážete si představit strejdu Ivana, jak si odnáší starý cejchy nebo židle? Tamara by ho hnala!“

„Třeba si to vezme, aby jí udělal radost, a odnese to do charity, aby měl pokoj.“

„Spíš aby nás nasral.“

„To je, tati, pitomina. Nic takovýho Ivan nedělá, na to je línej...“

„Hele, ale nějaký židle odtamtud prostě zmizely. Nejsou tam,“ řeknu já.

„Někdo je odnes?“

„Blbost.“

„Spíš blbej pocit.“

„Myslíte ty starý, rozhrkaný židle, co tam překážely? Ty jsem vzal já,“ řekne Marek.

„Ty? A babička o tom věděla? Souhlasila s tím?“

„No samozřejmě, zakopávala o ně!“

„Kams ty židle dal?“

„Ukrajinkám. Aby nemusely sedět s děčkama na podlaze! Sama mi říkala: ‚Vezmi to těm nebohejm chudinkám, těm válečnejm sirotkům, já se tady o ně stejně jenom přerážím s těma berlema!‘“

Když začala válka na Ukrajině a začali sem přicházet uprchlíci, Marek, který je patologicky postižený konáním efektního dobra, začal se skauty spolupracovat s organizací pro válečné běžence. Sehnali dvougaronkou a platili pro Ukrajinky s dětmi nájem. Byt vybavili ze sbírky, kterou Marek zorganizoval. Takže jim třeba koupili vysavač, z bazaru televizi, natahali jim tam od příbuzných děcek v oddílu postele, židle a nádobí. Marek zkrátka vzal z babiččina bytu nějaký nepotřebný židle, který tam pak zase vrátil, když krize tohoto druhu minula a ukrajinské holky začaly bydlet jinde nebo se vrátily domů.

„Takže tys je zase vrátil?“

„Co?“

„Ty židle.“

„Samozřejmě!“

„I to nádobí?“

„Proč nádobí? Komu chybí nádobí?“

„Babička chybí nádobí, tvrdí...“

„A lampička od dědovy postele... Tvrdí...“

„Ježišmarjá!“

„Ježišmarjá co?“

„Babička, který se jednou nebo dvakrát denně ohřívá jídlo, nepotřebuje mít šedesát talířů a osmdesát otlučených hrnků!“

„Já si ale, tati, myslím, že pokud se to nádobí odneslo do bytu Ukrajinkám, že se to tý babičce prostě mělo říct,“ podotkne Vašek.

„Na což upozornil Ivan...“, řeknu já.

„Ten má tak na co upozorňovat! Ten chce přece mír! Ten by je nechal pít z louže!“

„Říct se jí to mělo.“

„Já jí to samozřejmě řekl! Každý ten pitomej hrnek jsem s ní samosebou konzultoval! Jenomže babička i to, co se jí řekne, si jednak nepamatuje, druhak, jak vyrostla z chudejch poměrů, je lakomá! Má vždycky záchvat altruismu a pak se jí to rozleží v hlavě. A najednou jsou otlučený hrnky *památeční!*“

„Přece víme, že babička chorobně hromadí věci,“ snažím se uklidnit debatu. „Nikdy nic nevyhodí, všechno se jednou může hodit. V tom byli s dědou stejný.“

„Ale máma se na každou věc, co si pořídila, hrozně nadřela,“ brání ji okamžitě Marek. „Ona nic zadarmo nedostala. Když učila na základce, chodila ráno ještě uklízet do akademie věd

nebo na právnickou fakultu. Takže vstávala v půl třetí ráno a jezdila tam uklízet. Vrátila se ze školy a doučovala děcka. Pak dělala své školní povinnosti, opravovala písemky a tak dál... Péči o domácnost měl celý život na triku táta, kterej větší část tradičně ženskejch prací obstaral sám. Byl to degradovanej major v zástěře, ideál dnešních feministek. Nakupoval, vařil, pral, žehlil. Protože máma byla ten, kdo se poučil z krizovýho vývoje, když táta neměl po osmašedesátém pořádnou práci. A věděla, že se musí sakra ohánět!“

Ještě je dobré říct, proč si nemůže vzít babičku k sobě Marek. On jako geodet moc nevydělává. Po rozvodu se mnou si sbalil kufr, byt nechal nám s dětmi, šel bivakovat do oddílové klubovny a hledal nějak optimální partnerku. Postupně zkusil žít asi se třemi, nebo možná čtyřmi, člověk ztratí přehled. Až teď to vypadá, že narazil na ženu, s níž mu je dobře, a která to hlavně vydrží s ním, což není snadný. Ale žije v jejím bytě, který je sice docela velký, ale rozhodně jejich vztah není tak zažitý, aby tam své nejnovější partnerce Lucii nakýbloval obtížnou a nemohoucí mámu.

Babička, jak už jsem říkala, je silně ovlivněná tím, jak musela celý život bojovat, aby rodinu uživila. Navíc jako bývalá učitelka, což je kategorie sama o sobě, je panovačná, hyperkritická, vlastně na nikom nenajde nit suchou a má opravdu pozoruhodnou schopnost nevnímat a vytěšňovat vlastní nedostatky a handicapy. Dnes se v ní rozvíjí něco, co je blízké paranoi. Když obviňuje syny, že za ní nechodí, je přesvědčená o tom, že za to mohou především jejich partnerky. Přičemž pravý opak je pravdou. Když bych to řekla hnusně, je

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Rodinná rada***.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.